

Що стосується спорів щодо земельних ділянок, які розташовано на неконтрольованій території Донецької та Луганської областей, скоріше за все заяви про порушення Конвенції будуть подано тільки проти України.

На підставі викладеного, вважаю, що Закон № 552-IX потребує внесення змін з метою усунення дискримінаційних положень та недопущення порушення прав власності громадян України.

Список використаних джерел:

1. Про угоди щодо відчуження земельної частки (паю) Закон України від 18.01.2001 № 2242-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2242-14#Text> (Дата звернення: 12.11.2020).

2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення Закон України від 31.03.2020 № 552-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/552-20#Text>

Сидор В. Д.,

*Київський інститут інтелектуальної власності та права Національного університету “Одеська юридична академія”
професор кафедри конституційного,
адміністративного та міжнародного
права, доктор юридичних наук, професор*

СУПУТНИКОВИЙ МОНІТОРИНГ СТАНУ ПОСІВІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР: ПРАКТИЧНА НЕОБХІДНІСТЬ ТА ЗАКОНОДАВЧА ПРОГАЛИНА

Важливість впровадження інноваційних технологій в аграрний сектор України обумовлено нестабільністю сільськогосподарського виробництва. Особливо гостро це відчувається останніми роками на тлі кліматичних змін, що призводить до непрогнозованого зниження врожайності. Сільськогосподарському товаровиробникові вкрай важливо своєчасно одержувати інформацію про стан

посівів. Перспективним інноваційним засобом одержання таких даних вважаємо супутниковий моніторинг.

Загально визнаним є виняткове значення сільського господарства для розвитку національної економіки та забезпечення сприятливого соціально-економічного і політичного клімату у державі. Проте навіть великий вітчизняний аграрний потенціал не забезпечує від перманентних чи тимчасових кризових явищ. Так, навесні 2020 р. через несприятливі погодні умови майже на всій території України постраждали посіви озимих культур. Спочатку зниження температури повітря та ґрунті нижче 0°C у березні-квітні поточного року негативно вплинули на стан озимих культур. А пізніше стрімке наростання денного температурного режиму та відсутність вологи негативно вплинули на їх подальший розвиток. В сукупності відсутність снігу, заморозки на ґрунті, весняна посуха — все це призвело до зрідження посівів озимих культур після поновлення весняної вегетації, а також до загибелі посівів на значних площах.

На нашу думку, такі негативні явища повинні стати поштовхом для впровадження в сферу сільськогосподарського виробництва інноваційних технологій.

Як зазначено в Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року, схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 526-р, рушієм економічного зростання у найближчій перспективі може виступати аграрний сектор як такий, що має високий потенціал до модернізації, впровадження новітніх технологій та підвищення рівня переробки власної продукції, але його перспективи обмежені. Проте на сьогодні в Україні він створює близько 10 відсотків валового внутрішнього продукту, тому навіть підвищення рівня ефективності аграрного сектору вдвічі створюватиме лише 20 відсотків валового внутрішнього продукту і не впливатиме суттєво на розвиток держави. Водночас у переважній більшості розвинутих держав частка аграрного сектору не перевищує 5 відсотків валового внутрішнього продукту. Навіть в Аргентині, відомій своїм високоприбутковим аграрним сектором, за даними Світового банку, його частка становить тільки 6 відсотків, що свідчить про обмеженість можливості економічного зростання аграрного сектору. Зважаючи

на це, саме інноваційний потенціал має стати рушієм економічного зростання та сприяти розвитку всіх сфер економіки, зокрема промисловості та аграрного сектору [1].

Світовий банк за фінансової підтримки Європейського Союзу запустив в Україні пілотний проект супутникового моніторингу використання сільськогосподарських земель. Проект у рамках 5-річної програми з підвищення прозорості та ефективності управління земельними активами в Україні «Supporting Transparent Land Governance in Ukraine» на даний момент реалізовано в трьох областях: Львівській, Київській та Миколаївській. Його впроваджує компанія EOS, котра на основі даних космічного моніторингу провела аналіз рослинного покриву земної поверхні, що дозволило створити карту посівів сільськогосподарських культур, визначити точні межі полів. Крім того, це надає можливість здійснювати публічний моніторинг, який захищає громади та державу від корумпованого розпорядження землею, а приватних землевласників від рейдерських атак. У співпраці зі Спілкою виробників геоданих «УкрГео» був створений сервер геоданих (<https://map.geoportallua.com/worldbank/>), де розміщені вихідні дані про землю, яка обробляється, по всій країні. Ці дані створюються через розпізнавання супутникових знімків, які накладаються на земельні ділянки, які не були зареєстровані у Держгеокадастрі. По цим даним можна здійснювати пошук, а також порівнювати їх із базовою картою на основі ортофотографій. У розрізі областей підготовлена статистика земель, які не зареєстровані, але які обробляються [2].

На жаль, в Україні відсутня достатня нормативно-правова база. Постановою Кабінету Міністрів України від 7 квітня 2003 р. № 486 “Про утворення державної мережі моніторингу глобальних навігаційних супутникових систем” було прийнято пропозицію Національного космічного агентства та Національної академії наук з даного питання. Головним завданнями зазначеної мережі було визначено збір, опрацювання і доведення інформації глобальних навігаційних супутникових систем до спеціалізованих державних служб України під час виконання ними робіт з базового координатно-часового забезпечення держави, а також задоволення потреб інших споживачів цих систем у підвищенні точності визначення місцезнаходження [3].

Висновки. Останнім десятиліттям одним з найпоширеніших дистанційних методів спостереження стали супутникові спостереження, що дають можливість одержувати об'єктивну та оперативну інформацію про стан посівів сільськогосподарських культур. Вважаємо, що супутниковий моніторинг посівів сільськогосподарських культур та прогнозу врожайності повинен фінансуватися з державного бюджету України та стати однією з основних напрямків державної підтримки сільського господарства в рамках забезпечення продовольчої безпеки нашої держави. Питанням першої необхідності є введення у правову площину проведення супутникового моніторингу сільськогосподарських посівів хоча б на підзаконному рівні. Особливо ваги це забуває в умовах карантинних обмежень, коли наземні обстеження стану посівів значно скорочуються.

Список використаних джерел:

1. Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 526-р. *Урядовий кур'єр* від 30.07.2019. № 143.
2. Підтримка прозорого управління земельними ресурсами в Україні: Програма Світового банку за фінансової підтримки ЄС. URL: <https://ukraine-landpolicy.com/uk/>
3. Про утворення державної мережі моніторингу глобальних навігаційних супутникових систем: Постанов Кабінету Міністрів України від від 7 квітня 2003 р. № 486. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/486-2003-%D0%BF>